

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 136/2019 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen uuteen siirtolaiskriisiin varautumisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jukka Mäkysen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 136/2019 vp:

Aikooko Suomen hallitus estää mahdollisten uusien suurien siirtolaisvirtojen tulemisen Suomeen ja

rahoitetaanko mahdollinen uusi siirtolaisuuskriisi valtion budjetista vai lisätäänkö valtion velkaa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suomi lähestyy muuttoliikekysymystä kokonaisvaltaisesti, ja pyrkimyksenä on puuttua muuttoliikkeen juurisiihiin. Muuttoliikkeen syihin vaikuttamisen ohella olennaista on niiden lähtöalueilla ja muuttoliikereittien varrella sijaitsevien maiden tukeminen, jotka kantavat merkittävää osaa muuttoliikkeeseen ja pakolaisuuteen liittyvästä vastuusta maailmanlaajuisesti. Laajapohjainen yhteistyö kansainvälisten ja alueellisten toimijoiden sekä etenkin Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön (IOM) ja YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) kanssa on välttämätöntä, jotta alueille voidaan kohdistaa sellaista tukea, jota ne eniten tarvitsevat.

Valmiutemme arvioida ja varautua muuttoliikkeisiin on parantunut. Maahanmuuttoviraston vastaanottoyksikössä toimii tilannekeskus, joka tuottaa viranomaisille ja poliittisille päättäjille ajankohtaista tilannekuvaa maahanmuutosta. Valtakunnallista ja alueellista valmiussuunnittelua on päivitetty ja viranomaisten osaamista ja riskien arviointia kehitetty. Viranomaiset tekevät jatkuvasti varautumissuunnittelua myös laajamittaisen maahantulon varalle.

Kirjallisessa kysymyksessä on esitetty, että kaikki vuoden 2015 turvapaikanhakijat tulivat Suomeen turvallisten maiden läpi, jolloin Suomi olisi voinut Dublin-säännöksen nojalla olla vastaanottamatta näitä henkilöitä ja pikakäännyttää heidät heti rajalla Ruotsiin. Tämä ei pidä paikkaansa.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 136/2019 vp

Euroopan unionissa turvapaikka-asioita koskee yhteinen politiikka ja yhteinen eurooppalainen turvapaikkajärjestelmä. EU:ssa on sovittu, että kun kolmannen maan kansalainen jättää EU-jäsenvaltioon turvapaikkahakemuksen, hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio määrittää EU:n niin sanotun vastuunmäärittämisasetuksen perusteella (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 604/2013, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta, niin sanottu Dublin-asetus). Jäsenvaltioiden on käsiteltävä jokaisen kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön minkä tahansa jäsenvaltion alueella tai rajalla tai kauttakulkualueella tekemä kansainvälistä suojelua koskeva hakemus.

Suomi ei ole vuonna 2015 jättänyt soveltamatta vastuunmäärittämisasetusta. Päinvastoin Suomi on sitä noudattanut ja pyrkinyt kussakin yksittäistapauksessa määrittelemään, onko joku muu jäsenvaltio vastuussa hakemuksen käsittelystä. Vuonna 2015 Euroopassa kolmansien maiden kansalaisten oli mahdollista siirtyä jäsenvaltioista toiseen ja lopulta myös Suomeen. Hakijat eivät jättäneet turvapaikkahakemuksia ennen kuin Suomessa, eikä hakijoilta ollut otettu sormenjälkiä, kun he olivat saapuneet EU:n alueelle. Tästä johtuen oli tuolloin hyvin vaikea määrittellä turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa olevaa jäsenvaltiota. Vuonna 2015 Ruotsi ei valtaosassa tapauksista ollut se EU-jäsenvaltio, johon hakijat ensimmäisenä olisivat EU:n alueelle tulleet. Hakijoita ei voitu vastuunmäärittämisasetuksen perusteella palauttaa Ruotsiin vain sillä perusteella, että he saapuivat Suomeen Ruotsista.

EU:n alueelle saapuneiden turvapaikanhakijoiden määrä nousi huomattavasti vuonna 2015, mikä johti turvapaikanhakijoiden määrän kasvuun Suomessakin. Tällöin myös huomasimme, että nykyinen eurooppalainen turvapaikkajärjestelmä ei toiminut niin kuin sen olisi pitänyt, vaan johti turvapaikanhakijoiden erilaiseen kohteluun eri puolilla EU:ta ja johti osin myös ihmisten siirtymiseen jäsenvaltiosta toiseen. On tärkeää, että edistämme yhteistä, toimivaa turvapaikkajärjestelmää EU:ssa, jotta saamme kaikissa tilanteissa toimivan järjestelmän. Suomi pyrkii jatkossakin tekemään yhteistyötä EU:ssa tämän tavoitteen toteutumiseksi.

Perustuslain 84 §:n 1 momentin mukaan valtion talousarvioon otetaan arviot vuotuisista tuloista ja määrärahat vuotuisiin menoihin sekä määrärahojen käyttötarkoitukset ja muut talousarvion perustelut. Kaikki valtion toiminta rahoitetaan valtion budjetista. Valtion lainanotto kuuluu eduskunnan päätösvaltaan, mutta hallituksella on velvollisuus antaa tarvittaessa lisätalousarvioesitys, jos ilmenee että asiaa ei voida voimassa olevan lainsäädännön puitteissa muuten hoitaa. Budjetin menot on aina tasapainotettava (perustuslaki 84 §:n 2 momentti) muun muassa ottamalla velkaa, myymällä omaisuutta tai uudelleenkohdentamalla menoja eduskunnan päätösten mukaisesti.

Helsingissä 21.10.2019

Sisäministeri Maria Ohisalo